

Liitto Abrahamin kanssa

”Abram sanoi: ‘Herra, minun Jumalani, mitä sinä minulle antaisit? Olenhan jäänyt lapsettomaksi, ja minun omaisuuteni perii damaskolainen Elieser.” (1. Moos. 15:2.)

Avaintekstit:

1. Moos. 15-19:29;
Room. 4:3, 4, 9, 22;
Gal. 4:21-31;
Room. 4:11;
Room. 9:9;
Aam. 4:11.

Ensimmäisen Mooseksen kirjan 15. luku tuo meitä ratkaisevan tärkeään hetkeen, jolloin Jumala vahvistaa liittonsa Abrahamin kanssa. Abrahamin kanssa tehty liitto on Nooan kanssa tehdyn liiton jälkeen toinen Raamatussa mainittu liitto.

Nooan kanssa tehdyn liiton tavoin Abrahamin kanssa tehty liitto koskee myös muita kansoja, sillä pohjimmiltaan Abrahamin kanssa tehty liitto on osa ikuisesta liitosta, jota tarjotaan koko ihmiskunnalle (1. Moos. 17:7; Hepr. 13:20).

Tämä jakso Abrahamin elämässä on täynnä pelkoa ja naurua. Abram pelkää (1. Moos. 15:1), samoin myös Saara (1. Moos. 18:15) ja Hagar (1. Moos. 21:17). Abram nauraa (1. Moos. 17:17), samoin myös Saara (1. Moos. 18:12) ja Ismael (1. Moos. 21:9). Näistä luvuista on aistittavissa ihmisten herkkyyys ja lämpö. Abram haluaa kiihkeästi pelastaa pahat sodomalaiset; hän on huolehtivainen Saaraa, Hagaria ja Lootia kohtaan; hän on vieraanvarainen kolmelle muukalaiselle (1. Moos. 18:2-8).

Tässä tilanteessa Abramini nimi, joka tarkoittaa ylevyyttä ja kunnioitettavuutta, muutetaan Abrahamiksi, joka tarkoittaa ’kansojen paljouden isä’ (1. Moos. 17:5). Näemme tässä jälleen yhden merkin siitä, että Jumalan suunnitelmat Abrahamin kanssa tehdyn liiton suhteen ovat yleismaailmallisia.

Tämä tutkistelu on sapatiksi 14.5.2022

ABRAHAMIN USKO

Lue 1. Moos. 15:1-21 ja Room. 4:3, 4, 9, 22. Mitä uskon kautta eläminen tarkoitti Abramille? Mikä merkitys oli uhrilla, jonka Jumala Abramilta vaati?

Jumalan vastaus Abramin huoleen jälkeläisestä (1. Moos. 15:1-3) on, että tämä tulee saamaan pojan "sinun omasta ruumiistasi" (1. Moos. 15:4, VKR). Profeetta Natan käyttää samanlaista kieltä viitatessaan tulevan messiaanisen kuninkaan siemeneen (2. Sam. 7:12, VKR). Abram vakuuttui ja uskoi Herran lupaukseen (1. Moos. 15:6), sillä hän ymmärsi, että sen täyttyminen ei riippunut hänen vanhurskaudestaan, vaan Jumalan (1. Moos. 15:6; vrt. Room. 4:5, 6).

Ajatus on poikkeuksellinen, varsinkin tuossa kulttuurissa. Esimerkiksi muinaisten egyptiläisten uskonnoissa tuomio arvioitiin laskemalla yhteen ihmisen oikeamieliset teot ja vertaamalla niitä Maat-jumalattaren oikeamielisyyteen. Pelastus oli ansaittava.

Jumala kertoo Abramille, millainen uhri tämän tulee toimittaa. Pohjimmiltaan uhri viittasi Kristuksen kuolemaan syntiemme tähden. Ihmiset pelastuvat armosta, Jumalan vanhurskauden lahjana, mitä uhrin symboloivat. Tämä uhrisereemonia välitti erityisen sanoman Abramille. Petolintujen hyökkäys ruhojen kimppuun (1. Moos. 15:9-11) tarkoitti, että Abramin jälkeläiset tulisivat kärsimään orjuudesta 400 vuoden (1. Moos. 15:13), neljän sukupolven (1. Moos. 15:16), ajan. Neljännen sukupolven aikana he palaisivat samaan paikkaan (1. Moos. 15:16).

Uhritoimituksen viimeinen osuus on dramaattinen: soihdun lieska liikkui uhrilihojen välissä (1. Moos. 15:17). Tämä ihme tarkoitti, että Jumala oli sitoutunut täyttämään liittolupaüksensa maan antamisesta Abramin jälkeläisille (1. Moos. 15:18).

Luvaton maan rajat, "Egyptin rajapurosta Eufraatin suureen virtaan saakka" (1. Moos. 15:18), muistuttavat Eedenin puutarhan rajoista (1. Moos. 2:13, 14). Profetialla tarkoitetaan siis muutakin kuin exodusta ja kotimaata Israelille. Profetia tähyää kauas horisonttiin - pidemmälle kuin aikaan, jolloin Abrahamin jälkeläiset ottavat Kanaanin haltuunsa. Kyse on myös ajan lopussa tapahtuvasta Jumalan kansan pelastumisesta, kun kansa palaa Eedenin puutarhaan.

Mitä tapahtuu, jos yritämme laskea hyviä tekojamme?

ABRAMIN EPÄILYKSET

Lue 1. Moos. 16:1-16. Miksi Abram ottaa Hagarin, vaikka Jumala oli antanut hänelle lupauksensa? Miten nämä kaksi naista edustavat kahta erilaista uskon asennetta? (Gal. 4:21-31)?

Kun Abram epäili (1. Moos. 15:2), Jumala yksiselitteisesti vakuutti, että tämä saisi pojan. Vuosia myöhemmin Abramilla ei vielääkään ole poikaa. Jumalan profetiasta huolimatta Abram vaikuttaa menettäneen uskonsa: hän ei enää usko, että voisi saada poikaa yhdessä Sarain kanssa. Sarai kehottaa Abramia turvautumaan tuon ajan yleiseen tapaan ottaa sijainen. Hagar, Sarain palvelijatar, valitaan tehtävään ja suunnitelma onnistuu. On ironista, että ihmisstrategia vaikutti tehokkaamalta kuin luottamus Jumalan lupauksiin.

Kohta, jossa kerrotaan Sarain suhteesta Abramiin, sisältää kaikuja Aadamin ja Eevan kertomuksesta Eedenissä. Molemmissa teksteissä on yhteisiä teemoja (Eevan tavoitin Sarai on aktiivinen; Aadamin tavoitin Abram on passiivinen) sekä samoja verbejä ja ilmauksia ("kuunnella", "ottaa", "antaa"). Yhtäläisyydet kertomusten välillä viittaavat siihen, ettei Jumala hyväksynyt tätä toimintaa.

Paavali viittaa tähän kertomukseen vertauskuvana omien tekojen ja armon vastakkaisuudesta (Gal. 4:23-26). Molemmissa kertomuksissa lopputulos on sama: välitön palkinto ihmisteosta, joka ei ole Jumalan mielen mukainen, johtaa myöhemmin vaikeuksiin. Huomaa, että Jumala puuttuu koko kuvauksesta. Sarai puhuu Jumalasta, mutta ei Jumalalle; eikä Jumala puhu kummallekaan heistä. Jumalan puuttuminen on silmiinpistävää, varsinkin kun katsoo, miten hän on edellisessä luvussa ollut niin vahvasti läsnä.

Jumala ilmestyy Hagarille, mutta vasta, kun tämä on lähtenyt Abramin luota. Yllättävä ilmestyminen paljastaa Jumalan läsnäolon, vaikka ihmiset ovat toimineet ilman häntä. "Herran enkeli" (1. Moos. 16:7) on nimitys, jota usein käytetään Herrasta (1. Moos. 18:1, 13, 22). Nyt Herra tekee aloitteen ja ilmoittaa Hagarille, että tämä synnyttää pojan, Ismaelin, jonka nimi tarkoittaa 'Jumala kuulee' (1. Moos. 16:11). Kertomus päättyy ajatukseen kuulemisesta, aivan kuten se alkoi, kun Abram kuuli Sarain sanat ja myöntyi niihin (1. Moos. 16:2).

Miksi meidän on niin helppo osoittaa uskonpuutetta?

**ABRAHAMIN
KANSSA
TEHDYN
LIITON
MERKKI**

Lue 1. Moos. 17:1-19 ja Room. 4:11. Mikä on ympärileikkausriitin hengellinen ja profeettallinen merkitys?

Edellisessä kertomuksessa (1. Moos. 16) Abramin uskonpuute toi katkoksen hänen hengelliseen matkaansa Jumalan kanssa. Jumala oli tuon ajan hiljaa. Nyt ensimmäisen kerran Jumala taas puhuu Abramille. Hän ottaa uudelleen yhteyden Abramiin ja palauttaa tämän takaisin hetkeen, jolloin hän teki liiton tämän kanssa (1. Moos. 15:18).

Nyt Jumala antaa Abramille merkin liitosta. Tutkijat ovat pitkään keskustelleet ympärileikkauksen merkityksestä, mutta koska ympärileikkausriitti pitää sisällään verenvuodatusta (ks. 2. Moos. 4:25), se voidaan ymmärtää uhrina, joka on merkki siitä, että vanhurskaus on luettu kyseisen henkilön hyväksi (vrt. Room. 4:11).

On merkillepantavaa, että tätä liittoa, jonka merkinä ympärileikkaus on, kuvataan termein, jotka viittaavat ensimmäiseen messiaaniseen profetiaan (vrt. 1. Moos. 17:7 ja 1. Moos. 3:15). Näiden tekstien välinen yhteys viittaa siihen, että Jumalan lupaus Abramille koskee muutakin kuin hänestä lähtevän kansan fyysistä syntymistä; se sisältää hengellisen pelastuslupauksen kaikille maailman kansoille. Ikuisen liiton lupaus (1. Moos. 17:7) viittaa messiaanisen siemenen työhön, Kristuksen uhriin, joka takaa ikuisen elämän kaikille, jotka sen ja siihen liittyvän uskossa lunastavat (vrt. Room. 6:23 ja Tit. 1:2).

Lupaus ikuisesta tulevaisuudesta näkyy myös Abramin ja Sarain nimien muuttamisessa. Nimet "Abram" ja "Sarai" viittasivat vain heidän sen hetkiseen tilaansa: Abram tarkoittaa ylevyyttä ja kunnioitettavuutta ja Sarai 'prinsessani'. Heidän nimiensä muuttaminen Abrahamiksi ja Saaraksi viittaa tulevaisuuteen: Abraham tarkoittaa 'kansojen paljouden isä' ja Saara 'ruhtinatar' (kaikkien). Ironisesti nimi lisäk tarkoittaa 'hän nauraa'. Se on muistutus Abrahamin epäilevästä tai kenties ihmettelevästä naurusta (joka oli ensimmäinen Raamatussa mainittu kerta, kun joku nauraa, 1. Moos. 17:17). Vaikka Abram uskoi sen, mitä Herra oli hänelle luvannut, hän silti taisteli sen kanssa, että eläisi uskonsa ja luottamuksensa todeksi.

Kuinka opimme jatkamaan uskossa silloinkin, kun kamppailemme uskomme kanssa kuten Abraham?

LUPAUKSEN POIKA

Ympärileikkaus koski Ismaelin lisäksi kaikkia Abramin talon miespuolisia (1. Moos. 17:23–27). Sana kol, 'kaikki', toistuu neljä kertaa (1. Moos. 17:23, 27, VKR). Tätä taustaa vasten Jumala ilmestyy Abrahamille vahvistamaan lupauksensa pojasta, lisäkista.

Lue 1. Moos. 18:1-15 ja Room. 9:9. Mitä Abrahamin tapa ottaa vieraat vastaan opettaa vieraanvaraisuudesta? Miten selität Jumalan vastauksen Abrahamin vieraanvaraisuuteen?

Ei ole selvää, tiesikö Abraham, keitä muukalaiset olivat (Hepr. 13:2), vaikka käyttäytyikin heitä kohtaan kuin Herra itse olisi ollut heidän joukossaan. Abraham istui ”telttansa ovella päivän ollessa kuumimmillaan” (1. Moos. 18:1), ja koska vieraat ovat erämaassa harvinaisia, hän todennäköisesti halusi kiihkeästi tavata heitä. Abraham juoksi heitä vastaan (1. Moos 18:2), vaikka oli 99-vuotias. Hän kutsui yhtä vieraista nimellä Adonai, 'Herrani' (1. Moos. 18:3). Nimeä käytetään usein Jumalasta (1. Moos. 20:4; 2. Moos. 15:17). Hän hääri heidän ympärillään tehden ateriasuunnitelmia (1. Moos. 18:6, 7) ja seisoi heidän vieressään huolehtien heidän tarpeistaan ja ollen valmiina palvelemaan (1. Moos. 18:8).

Abraham antaa innoittavan mallin vieraanvaraisuudesta (Hepr. 13:2). Hänen kunnioittava asenteensa välittää vieraanvaraisuuden filosofiaa. Kunnioituksen ja huolenpidon osoittaminen muukalaisille on paitsi kaunis ja kohtelias ele Raamatun mukaan myös uskonnollinen velvollisuus, joka kohdenetaan ikään kuin Jumalalle itselleen (vrt. Matt. 25:35–40). Jumala samastuu enemmän nälkäisiin ja puutteenalaisiin muukalaisiin kuin anteliaaseen ihmiseen, joka heidät ottaa vastaan.

Jumalan tunkeutuminen ihmisen alueelle osoittaa hänen armoaan ja rakkauttaan ihmistä kohtaan. Tämä Jumalan tulo oli enne Kristuksesta, joka jätti taivaallisen kotinsa ja tulisi ihmispalvelijaksi tavoittamaan ihmiskuntaa (Fil. 2:7, 8). Jumalan tulo tänne on todiste hänen lupauksensa luotettavuudesta (1. Moos. 18:10). Hän näkee Saaran, joka piiloutuu hänen taakseen (1. Moos. 18:10). Hän tietää tämän salaisimmatkin ajatukset (1. Moos. 18:12). Hän tietää tämän naurun ja epäilykset, jotka ovat maaperä, jolla Jumala toteuttaa sanansa.

LOOT SODOMASSA

Lue 1. Moos. 18:16-19:29. Miten Abrahamin profeetalinen tehtävä vaikuttaa hänen velvollisuuteensa Lootia kohtaan?

Abraham on juuri saanut uuden vakuutuksen Jumalan lupaa-masta pojasta. Sen sijaan, että olisi iloinnut tästä hyvästä uutisesta, Abraham alkaa käydä Jumalan kanssa kiihkeää keskustelua Lootin kohtalosta Sodomassa. Sen lisäksi, että Abraham on profeetta, jolle Jumala paljastaa tahtonsa, hän on myös profeetta, joka rukoilee jumalattomien puolesta. Hebrean kielen ilmaus ”jäi seisomaan Herran eteen” (1. Moos. 18:22, VKR), tarkoittaa rukoilemista.

Abraham haastaa Jumalan ja käy tämän kanssa kauppaa, jotta tämä säästäisi Sodoman, jossa hänen veljenpoikansa asuu. Kaupankäynti aloitettiin 50 vanhurskaasta, sitten tultiin kymmeneen: Jumala säästäisi Sodoman asukkaat, jos kaupungista löytyisi edes 10 vanhurskasta.

Kun kertomus etenee ja kaksi enkeliä tulee varoittamaan Lootia siitä, mitä pian tapahtuu (1. Moos. 19:1-10), näemme kyllä, kuinka sairaksi ja pahoiksi ihmiset olivat käyneet. Sodoma oli todellakin paha paikka, samoin kuin monet kansat sen ympärillä, mikä olikin yksi syy sille, miksi ne lopulta ajettiin pois maasta (ks. 1. Moos. 15:16).

”Ja nyt Sodoman viimeinen päivä kallistui iltaansa. Koston pilvet varjostivat jo tuota tuomittua kaupunkia. Mutta ihmiset eivät huomanneet sitä. Enkelien tullessa suorittamaan hävitystehtäväänsä kaupungin asukkaat uneksivat onnesta ja nautinnoista.” (1AO 141.)

Lopulta Jumala pelasti vain Lootin, tämän vaimon ja näiden kaksi tytärtä (1. Moos. 19:15); alle puolet kymmenen vanhurskaan vähimmäismäärästä. Vävyt, jotka eivät ottaneet Lootin varoitusta todesta, jäivät kaupunkiin (1. Moos. 19:14).

Sitten kaunis maa tuhoettiin. Hebrean verbi *hafaḥ*, ’tuhota’, esiintyy useita kertoja tässä katkelmassa (1. Moos. 19:21, 25, 29), ja sillä luonnehditaan Sodoman täydellistä tuhoa (5. Moos. 29:22; Aam. 4:11). Ajatuksena on, että maa on ”kumottu”. Aivan kuten vedenpaisumus ”kumosi” alkuperäisen luomistyön (1. Moos. 6:7), samoin Sodoman tuhoaminen oli Eedenin puutarhan ”kumoamista” (1. Moos. 13:10). Sodoman tuhoamisessa meille annetaan samalla esikuva lopunajan tuhosta (ks. Juud. 7).

KERTAUS

Lisäaineistoa: Lue Ellen G. White, *Alfa ja omega*, osa 1, s. 349–352 tai *Patriarkat ja profeetat*, s. 349–353.

Abrahamin kärsivällisen ja itsepintaisen vetoomuksen Jumalalle Sodomian asukkaiden puolesta (1. Moos. 18:22–33) tulisi rohkaista meitä rukoilemaan jumalattomien puolesta, silloinkin kun he vaikuttavat olevan toivottomassa synnin tilassa. Lisäksi Jumalan huomaavainen vastaus Abrahamin vaatimukseen ja hänen halukkuutensa antaa anteeksi vain kymmenen vanhurskaan tähden on vallankumouksellinen ajatus, kuten Gerhard Hasel toteaa:

”Äärimmäisen vallankumouksellisella tavalla vanha kollektiivinen ajattelu, jossa syytöntä rangaistiin yhdessä syyllisten kanssa, on käännetty aivan uudelle mallille: vanhurskaiden jäännöksen läsnäololla onkin säilyttävä vaikutus muihin nähden. – Vanhurskaan jäännöksen tähden Jahve omassa vanhurskaudessaan [tsedaqah] antaisi anteeksi jumalattomalle kaupungille. Tätä ajatusta laajennetaan profeetallisella sanalla, jossa Jahven palvelijan sanotaan tuovan pelastuksen monille.” – Gerhard F. Hasel, *The Remnant: The History and Theology of the Remnant Idea From Genesis to Isaiah*, 3. painos (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 1980), s. 150, 151.

”Meidän tulisi tuntee katumattomista samaa huolta, kuin hänen syvä kiinnostuksensa sodomalaisten puolesta osoittaa. Meidän pitäisi vihata syntiä mutta sääliä ja rakastaa syntistä. Kaikkiällä ympärillämme on sieluja, jotka ovat vajomaassa yhtä toivottomaan ja kauheaan perikatoon kuin Sodomia muinoin. Joka päivä päättyy joidenkin koetusaika. Joka tunti jotkut siirtyvät niin loitolle, ettei armo enää tavoita heitä. Missä kuullaan varoituksia ja hartaita pyyntöjä, joilla syntistä kehoitetaan välttämään tätä pelottavaa tuhoa? Missä kädet kurottuvat vetämään häntä kuoleman kidasta? Missä ovat ne, jotka nöyrästi ja osoittaen kestävää uskoa rukoilevat Jumalaa hänen puolestaan?

Aabrahamilla oli Kristuksen mieli. Jumalan Poika toimii itsekin suurena Välimiehenä syntisen hyväksi. Hän tietää ihmisielun arvon, sillä hän on maksanut sen lunastuksen hinnan.” (1AO 124.)

Keskustelunaihe:

Vain sateenkaarta ja ympärileikkausta kutsutaan liiton merkeiksi. Mitkä ovat näiden kahden liiton yhtäläisyydet ja mitkä niiden erot?